

Ostra kritika proti vladi Z. D. - Italijani beže v Francijo.

SENATOR WAGNER "BRAL LEVITE" ZVEZNI VLADI IN VODILNIM OSEBNOSTIM. — AMERIŠKO LJUDSTVO SE JE NAVELIČALO VEDNO SE PONAVALJAJOČIH KRIZ. — VLADA BI MORALA PLAČEVATI PODPORO BREZPOSELNIH.

Boston, Mass. — Pred delegacijo ameriške delavske federacije, ki ima v tem mestu svojo konvencijo, je nastopil koncem preteklega tedna zvezni senator R. F. Wagner, ki je izpregovoril marsikako trpko na račun zvezne administracije in vodilnih osebnosti pri industriji in trgovini.

Dasi ni v svojem govoru omenil imena predsednika Hooverja ali delavskega tajnika, J. J. Davisa, vendar se je prozorno videlo, da ima v mislih nju in njuna prejšnja govora, ki sta se cedila optimističnih fraz. "Ameriško ljudstvo od optimizma in tolažb samih ne more živeti in tudi ne bo več mirno prenašalo vedno pogostejše se ponavljajočih in vedno bolj dolgo trajajočih dob brezposelnosti. Dolgo je zvesto verjelo predsedniku in zvelo za resnico njegove besede, ko je pravil, da gospodarstveni položaj v državi ni v nevarnosti, in s to preveliko zaupljivostjo se je njegova nesreča le še povečala. V prihodnje bo ljudstvo samo odprlo oči in pogledalo, kako zadeva obstoji."

Pod ostro kritiko je vrzel senator tudi izjavo nekaterih vodilnih mož v javnih uradih, ki so se z velikim ponosom bahali, da so ameriško ljudstvo obvarovali pred podporo za brezposelne. "Je li res, da brezposelnost podpora ne obstoja?" vprašuje senator. Ne obstoja sicer podpora od strani države, zato pa morajo skrbeti za svoje brezposelne ljudi posamezne občine v državi; poleg tega so na delu za nje razne dobrodelne organizacije, katere skrbijo za te reveže in opravljajo nad njimi delo, ki bi ga morala opravljati vlada.

Ameriški delavec stiska pesti, ko pomisli, da živi v bogati državi, v državi, ki plava v izobilju, in v katere blagostanje je tudi on sam zastavljal svoje moči, in ko pomisli, da mora zdaj v tej svoji državi brez vsakega dela in brez zaslužka stradati.

ROPARJI BILI RAZOČARANI

Chicago, Ill. — V zgodnjih jutranjih urah v soboto jutraj je dvanaest oboroženih banditov vdrl v delavnice John Sexton Co., 500 Orleans St., kjer so z orožjem v roki obvladali celo število delavcev in uradnikov ter jih povežali. Hoteli so se nato spraviti nad blaginjo, a so svojo namero opustili, ko so jim uradniki povedali, da so te opremljene z alarmno pripravo, in so odšli, ne da bi kaj odnesli.

BEG PRED FAŠIZMOM

Število italijanskih beguncev stalno narašča. — Ne ustrašijo se niti najbolj groznih naporov, samo da se morejo umakniti iz domovine. — Obmejni stražniki jih streljajo kakor divjačino.

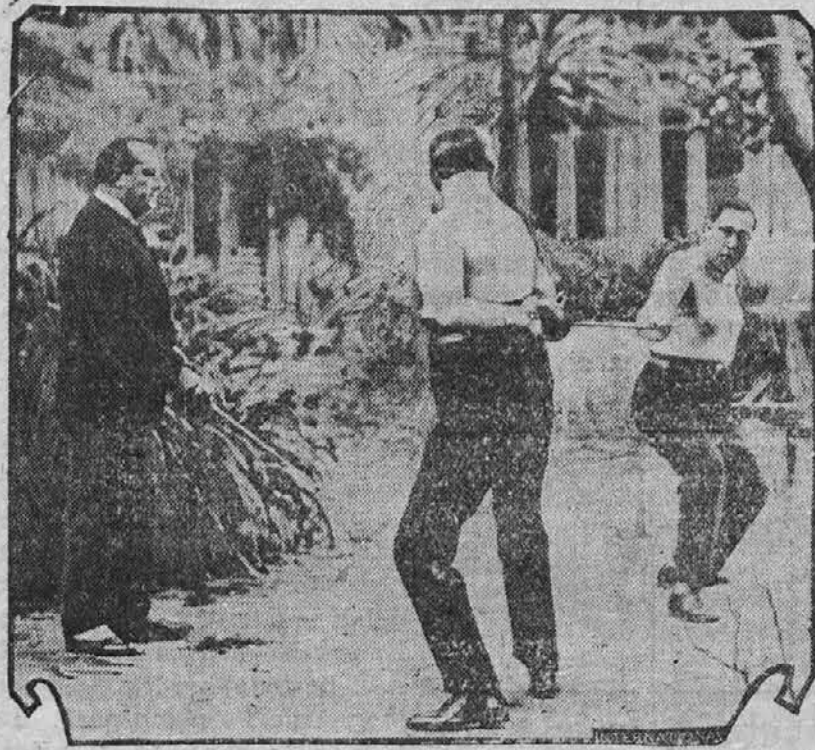
Grenoble, Francija. — Kake so razmere v Italiji in kako "naklonjeni" so Italijani sami fašistični strahovladi, naj jasno osvetlujejo pripovedovanja francoskih obmejnih stražnikov, ki vedo povedati o vedno naraščajočem številu italijanskih ubežnikov, ki se izpostavijo nadčloveškim naporom in nevarnosti za življenje, samo da se morejo umakniti iz svoje domovine.

Najbolj strahovite pokrajine si ubežniki izberejo za svoj pobeg. Plezati morajo preko visokih gorskih grebenov v Alpah, kjer vsak malo zgrešen korak pomeni gotovo smrt v prepadih. Poleg tega pritiska neznosen gorski mraz, katerega so nesrečneži izpostavljeni na svojem potu. Večja nevarnost kakor vsi napor, pa jim grozi od njih lastnih rojakov, fašističnih obmejnih stražnikov, kateri brez pomisleka ustrelje vsakega begunca, kateri skuša skrivnim potom prekoračiti mejo. Tisti ubežniki, kateri so bili tako srečni, da so prispeli v Francijo, pripovedujejo o strahovitem ravnanju fašističnih stražnikov z begunci, kateri pridejo v njih bližino. Streljajo jih kakor divjačino, čakajoč na nje v zasadi, ne da bi jim dali prejši kak svarilni klic. Nedavno je bilo na enem samem prostoru postreljenih na ta način devet ubežnikov istočasno.

Večino ubežnikov tvorijo moški. Mnogi izmed njih pa jemljejo seboj tudi svoje žene in celo družino in za take je pot le še groznejša. Ne samo preko gorskih grebenov, ampak mnogi ubežniki si izberejo tudi druga pota. Nekateri se prikradejo preko meje v tovarnih vlakih, drugi preveslajo jezera, po par sto milj široka. Pred par tedni je neka družina priplula preko vode na navadnem brunu. Vse poskusijo, samo da se umaknejo iz "obljubljenega" Mussolinija. Očividno je, da se tako osvojen režim ne more več dolgo držati.

Katoliški Slovenci oglašajte svoje prireditve v "Amerikanskem Slovencu"!

ODMEVI NA NOROSTI IZ DAVNIH DNI

Dvoboj je sicer tako zastarel, da po nobeni pravici ne spada več drugim kakor v muzej, vendar se hočejo smpatja nekateri ljudje, ki smatrajo sami sebe za "nobel", še postaviti z njim. Na gornji sliki vidimo dva taka bedaka, ki "pereta" omadeževano čast s sabljami. To sta dva odposlanca v argentinsko zbornico. Mož, ki zraven stoji, je sodnik pri dvoboju.

POJASNILO O KATASTROFI R-101

Zrakoplov zadel najprej na zemljo in potem eksplodiral.

Beauvais, Francija. — Našel se je neki pohajč, kateri je menda edina oseba, ki lahko vrže vsaj nekoliko svetlobe v misteriozno katastrofo, ki je zadela angleški zrakoplov R-101.

Kakor ta očividec, katerega ime je A. E. Rabouille, pripoveduje, je na usodno nedeljo zjutraj ob 2. uri hodil preko usodnega griča, ko je zapazil zrakoplov, kateri se je vedno bolj bližal zemlji. Kakor hitro pa se je dotaknil tal, nekako v prvi četrtini trupa, je že v naslednjem trenutku nastala strahovita eksplozija.

Iz tega sklepajo, da so častniki na zrakoplovu vedeli, da se bliža nesreča vsaj pet minut prej; ne more pa se razložiti, zakaj niso oddajali signalov S O S.

NAPOVEDUJEJO SE NOVE, ZDRAVSTVENE SVETILKE

Richmond, Va. — Konvenciji neke inženirske zveze je bila javljena iznajdba nove električne luči, ki bo poleg svetlobnih razširjala tudi zdravilne, namreč takozvane ultravijoletno žarke. Ti žarki pa bodo zelo mili, tako, da ne bodo škodovali nikomur, tudi ako jim bo izpostavljen več ur. Le v neposredni bližini bo od njih koža na lahko zarjavela, podobno kakor pod vplivom solarnih žarkov. Predno pa bo iznajdba izpopolnjena tako, da bo zrela za trg, bo preteklo še najmanj dve leti.

IZJAVA SOVJETA O UMORU

Kako je bil umorjen beloruski general Kutieпов.

Pariz, Francija. — Dasi je policija in z njo število ruskih tukajšnjih izseljencev delalo temeljite poizvedbe po generalu Kutieповu, ki je na skrivnostni način izginil pred več meseci, niso mogli priti do nikakih zaključkov. Posrečilo pa se je zdaj nekemu ruskem novinarju, priti stvari do dna.

Kutieпов je bil od sovjetske skrivne policije, čke, po navodilu iz Moskve, zvičajno izvažen iz svojega stanovanja, češ, da ga želi videti neki caristični uradnik. Ko pa je stopil v taxi, so ga napadali zvezali in kloroformirali, da je izgubil zavest. Bil pa je že precej v letih in slabega srca in se iz nezvesti, v katero je padel, ni več zbudil.

OBJAVA JUGOSLOVANSKEGA KONZULA

Chicago, Ill. — Tukajšnji jugoslovanski konzul, dr. D. Kolombatović objavlja, da se bo vršila v svrhu proslave 1. decembra, dneva ujedinjenja, na 30. novembra zvečer velika jugoslovanska prireditev. Glede kraja in programa bodo izdane nadaljnje objave. — G. konzul prosi vsa patrijotska slovenska, hrvaška in srbska društva v Chicagu in okolici, naj omenjenega večera ne prirejajo svojih zabav, da se bo na ta način moglo čim največ občinstva udeležiti omenjene proslave, na kateri se bo manifestiralo jugoslovansko edinstvo.

KRIŽEM SVETA

— Rim, Italija. — Kakor se poroča, se bolgarski kralj Boris nahaja inkognito v Italiji, da prisostvuje pripravam za njegovo poroko s princesinjo Giovanno, ki se bo vršila 15. novembra. Izvršila se bo dvojna poroka, prva po rimsko-katoliških, druga po pravoslavni obredih.

— Hamburg, Nemčija. — S parnikom "Cleveland" je odplula v Ameriko četa nemških konjenikov s svojimi konji. Nastopili bodo pri dirkalnih tekmah v New Yorku in Bostonu.

— Moskva, Rusija. — Sovjetska vlada je ukinila vsako državno podporo za brezposelne in zavarovalniškim društvom je izdala ukaz, naj store isto.

— London, Anglija. — Zalostno je praznovala Anglija 11. oktobra obletnico veselega dogodka. Omenjenega dne pred letom dni se je prvič dvignil v zrak ogromni zrakoplov R-101, in 11. oktobra letos so se vršile priprave za pogreb 48 žrtev, ki so z zračno ladjo izgubile življenje.

KRVAVA PROHIBICIJA

Washington, D. C. — Povzeto po zadnjem poročilu prohibicijskega departamenta, je bilo od 16. januarja 1920, ko je bila uveljavljena prohibicija, do zdaj, v izvajanju te postavbe pobitih 216 življenj, in sicer 154 državljanov in 62 agentov. Urad pa je objavil samo najbolj kričeče slučaje, kateri so tako znani, da jih ni mogoče prikriti. Poleg omenjenega števila je še na stotine drugih, ki so padli pod prohibicijskimi krogli. Le malo teh slučajev morj je prišlo pred sodišče, in še med temi je bilo samo pet agentov obsojenih.

SE EN POLET PREKO ATLANTIKA SE POSREČIL

London, Anglija. — V Columbia aeroplanu sta preteklo nedeljo pristala tukaj dva letalca, ki sta priletela semkaj preko Atlantika iz Nove Fundlandije. Sta to Kanadijec J. E. Boyd in bivši ameriški častnik, H. P. Connor. Pot sta namerala napraviti z enim samim poletom, ki se jima pa ni posrečil, marveč sta morala vsled nekega defekta pristati na otoku Tresco, ob jugozapadni obali Anglije, kakih 300 milj od svojega cilja. Bila sta tako srečna, da sta defekt še pravčasno zazpazila in se spustila na zemljo; šlo je le za par minut, ki bi bile gotovo usodne za nje. V zraku sta se nahajala skupno 24 ur. To je bil deseti uspešni polet preko Atlantika v smeri od zapada proti vzhodu.

Iz Jugoslavije.

25-LETNICA PRVE POPOLNO SLOVENSKE GIMNAZIJE — ŠKOFOVIH ZAVODOV V ŠT. VIDU NAD LJUBLJANO. — POŽIG IN ROP. — SMRTNA KOSA. — DRUGE NOVICE.

Veliko slavlje v škofovih zavodih sv. Stanislava v Št. Vidu

V nedeljo dne 21. septembra je praznoval knezoškofski zavod vs. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano svoj 25. letni jubilej obstoja. Ustanovitelj tega zavoda je nadškof Dr. A. B. Jeglič. Ze pred 30 leti je pričel z idejo, da bi Slovenci imeli tak zavod. Ideje so se uresničile čeprav s težavami, vendar so sedaj Slovenci lahko ponosni, da imajo ta zavod in s ponosom in spoštovanjem lahko gledajo na ustanovitelja. Omenjeno nedeljo je sam nadškof Dr. A. B. Jeglič daroval v zavodovi kapeli zahvalno službo božjo. Službi božji so prisostvovali razni višji državni in cerkveni dostojanstveniki. Slovesno se je končani sv. maši zapel Te Deum, ki je šel vsem iz srca. Leta 1913 se je vršila prva maturi v slovenskem jeziku. To je bilo velikanškega pomena, da smo Slovenci na prizadevanje nadškofa Dr. A. B. Jegliča bili že toliko priznani v bivši Avstriji. — Ob enem z zavodom so praznovali 25 letni jubilej dela na zavodu še sledeči: Prof. Dr. I. Knific, ki edini poučuje na zavodu celih 25 let. Dalje Sestra Marija Slapšak, usmiljenka, ki je že 25 let perica v zavodu, doma iz Mokronoga na Dolenjskem in Sestra Barbeja Stare, doma iz Metlike, tudi usmiljenka, ki je sobarica v zavodu že 25 let ter Anton Pipan iz Zapog, ki vodi gospodarstvo že tudi 25 let.

Velik požar in rop v Črni

Dne 20. sept. okrog polnoči je nenadoma mirne Črncane prebudil iz sladkega spanja plat zvona. Svetloba ki jo je izžareval požar je bila velika. Gorel je z močnim ognjem krov na hlevu in skladišču trgovca Punzengruberja. Živino in vozove so rešili. Škode je nad 120 tisoč Din. Istočasno je nekdo vlomil v trgovino pri peku in županu v Črni, Iv. Gerašku. Ko so domači odhiteli na lice požara, se je tat prikradel v hišo in zmaknil okoli 25 tisoč v denarju in hranilno knjižico. Sumijo, da je najbrže bil tat in požigalec ista oseba.

Smrtna kosa

V Gabrovem pri Škofji Loki je umrla Apolonija Dolenceva, vžitkarica. — Pri Sv. Barbari pri Škofji Loki je umrla Jera Platiševa, žena posestnika. — V Stanišu pri Škofji Loki je umrl Franc Hafner, upokojeni trgovni mojster star 37 let. — V Škofji Loki je umrla Neža Florjancičeva, vžitkarica.

V znamenju noža

Iz Kranja poročajo, da so se v obsavski vasi Drulovki pred hišo posestnika Udirja prav pošteno po vseh fantovskih

pravilih stegli. Pri tem pretepu je bil precej nevarno ranjen z nožem v hrbet Udir Stanislav.

Nezgoda v Ljubljani

Na živilskem trgu poleg stojnice je padla s stopnic 70 letna Neža Prekova. Pri padcu si je zlomila desno roko. Peljali so jo v bolnico.

Celje

V nedeljo 21. sept. je prišlo v Celje 800 hrvatskih železničarjev, ki so imeli s seboj svojo godbo. Kljub deževnemu vremenu, so bili ves dan dobre volje, ker so jih Celjani bratsko sprejeli.

Letalska nesreča

V Zagrebu je padlo na tla letalo zagrebskega Aerokluba. Letalo je popolnoma zgorelo. Ko je letalo "Tomislav" nesrečno padlo na tla, so se užgale zaloge benzina in letalo je zgorelo s potniki in pilotom.

66letni učitelj

V Carjevem selu je Vidak Dabović, kljub temu, da je že v 67 letu svojega življenja vendar imel še dovolj vztrajnosti in energije, da se je na stara leta začel učenja in ga z maturo uspešno končal.

Prepoved

V vseh gostilnah po kočevskem je prepovedana vsaka godba. Tudi gramofoni, ki so bolj tihi se ne smejo glasiti. To pa radi tega, ker so se v neki gostilni pod varstvom godbe nekateri fantje stegli seveda na nož. Prepoved bo za dobo 6 mesecev.

Noge so mu zgorele

Iva Zupančič, tesar iz Prečine pri Novem mestu, ki ga meče padavica, si je pred kratkim hotel skuhati kosilo. Nenadoma pa je dobil napad in je pri tem padel tako nesrečno, da so mu noge prišle ravno nad ogenj. Ko se je zbudil iz nezvesti, je v strašnih bolečinah opazil, da so mu obe nogi obžgani do nadkolena skoraj do kosti.

Padel z voza

Viktor Picelj, posestnikov sin iz Gornjega Polja se je peljal z očetom na polje nalagati koruzo. Na vozu je zgubil ravnotežje in je tako nesrečno padel, da si je zlomil levo roko v zapestju.

Smrtna nesreča

Domžalski tovarnar slaminikov in klobukov, Hans Ladstätter se je smrtno ponesrečil v Budimpešti, ko je njegov avto nesrečno zadel v cestno železnico. Z njim sta se ponesrečila še dva njegova sorodnika Fric smrtno, Pavel je bil pa le ranjen.

"DOM OB SOČI"

Ta zelo zanimiva povest iz zasužnjene Primorja, je pričela izhajati s današnjo številko, prikazuje, kako gospodari na lepi slovenski zemlji ob Adriji ožabni Italijan. Čitajte jo s zanimanjem vse skozi.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljnikov in dnevo po praznikih.

Izhaja in tiska
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Telefon: CANAL 0098

The First and the Oldest Slovenian Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Phone: CANAL 0098

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$5.00	For one year \$5.00
Za pol leta 2.50	For half a year 2.50
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrt leta 1.75	For three months 1.75

POZOR. — Številka poleg vašega naslova na listu znači, kdaj imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker s tem veliko pomagata listu.

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnje številko v tednu je čas do četrtke dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Zadnja slovenska šola v Primorju zaprta

V vseh pogodbah, ki govorijo o zaščiti manjšin in ki so podpisane po vojni, je bila posvečena posebna pažnja onim predpisom, ki se tičejo šol in drugih sličnih ustanov. Italijanska vlada si je bila v svesti, koliko važnost ima šolska vzgoja v ustvarjanju novih generacij ter je rešila to vprašanje popolnoma svojevredno.

Novembra leta 1918 je bilo na ozemlju bivše avstro-ogrske monarhije, ki je pripadlo Italiji, 531 osnovnih šol in 827 hrvatskih in slovenskih učiteljev. Poleg tega je družba sv. Cirila in Metoda za Istro vzdrževala mnogoštevilna dečja zavetišča in osnovne šole ter s tem še več doprinesla k vzbujaanju slovenske narodne zavesti. Od teh 531 šol, ki jih je posejalo nad 90,000 učencev, jih že 149 ni dobilo takoj prve dni po italijanski okupaciji dovoljenja za nadaljnji obstoj. Ostalih 382 šol bi moralo predvideti izredne ure za učenje italijanskega jezika (tri ure na teden). Ta pouk je bil poverjen italijanskim učiteljem, ker večina jugoslovanskih učiteljev ni obvladala ali pa vsaj slabo obvladala italijanski jezik. Za tem so šolska oblastva od leta do leta povečevala število ur za učenje italijanskega jezika. Smrtni udarec osnovnemu pouku slovenskega jezika pa je bil podan z reformo leta 1923, ki je znana pod imenom Gentilijeva reforma. Načelo, ki ga je postavil čl. 4. kr. dekreta, št. 2185 od 1. okt. 1923, je bilo, da se mora vsi pouk po vseh osnovnih šolah v italijanskem jeziku. Gentilijeva reforma je ukinila prosto in jasno osnovni pouk v katerikoli drugem jeziku razen v italijanskem. Kljub temu pa je zakon, čeprav samo na papirju, predvidel fakultativni pouk slovenskega in hrvatskega jezika. Do uporabljenja teh določil pa nikoli ni prišlo, ker so odstavili vse slovenske in hrvatske učitelje in jih nadomestili z italijanskimi, ki sploh niso bili večji drugega jezika. Ko je dr. Besednjak zaradi tega vložil v rimskem parlamentu 13. maja 1926 interpelacijo na ministra notranjih del g. Fedela, je ta odgovoril: "Naša dolžnost je, da italijanske državljane italijanski vzgajamo." Gentilijeva reforma, izpopolnjena z zakonsko uredbo Fedela z dne 22. novembra 1925, št. 8191, je imela za cilj popolno ukinjenje javnega osnovnega pouka v hrvatskem in slovenskem jeziku v Julijski Krajini, oziroma v nemškem jeziku v tridentskem okraju.

Isti zakon je odredil, da lahko dobijo oni učitelji, ki so do tedaj poučevali v neitalijanskem jeziku, pravico do poučevanja v italijanskem, če položijo z uspehom izpit ob koncu leta po instrukciji ministra prosvete. Neki nov zakon z dne 24. decembra 1925 je dal italijanskim oblastvom v roke orožje, ki je bilo naperjeno zlasti proti uradnikom, ki so izpovedovali politično mišljenje nasprotno fašizmu. Po tem zakonu je mogel biti odpoklican vsak uradnik-Slovan, če je bil osumljen, da je neprijeteljsko razpoložen do Italije in režima, zlasti pa se je to nanašalo na učitelje. Število slovenskih učiteljev v Julijski Krajini je padalo dan za dnem. Že v pričetku italijanske okupacije so bili odpušteni vsi, ki so poprej poučevali na šolah, ki niso več dobile dovoljenja za ponovno otvoritev. Prav tako je v septembru l. 1927 padlo na izpitih 35 učiteljev iz italijanskega jezika ter so bili takoj odpušteni iz službe. V novembru l. 1927 znaša njihovo število 60. Veliko število

učiteljev, ki so položili z uspehom te izpite, ni ostalo več v Julijski Krajini, temveč so bili poslani v stare italijanske province. Pričetkom šolskega leta 1927-28 je bilo 40 slovenskih učiteljev poslanih v italijanske province, početkom leta 1928-1929 32 učiteljev, za njimi pa znatno število posameznih premestitvah. Tako ni v Julijski Krajini niti več 30 jugoslovanskih učiteljev. Razumljivo je, da je bila tudi močna zveza učiteljskih društev razpuščena takoj po prihodu Italijanov v te kraje. S tem sta prenehala tudi "Učiteljski list" in pa "Novi rod", ki je bil namenjen deci.

Tako je bil osnovni pouk v slovenskem jeziku docela ukinjen. Toda vsemu temu se ne smemo čuditi, saj je dejal italijanski minister prosvete jasno, da je cilj, za katerim gre šolska reforma, tale: Nove reforme zasledujejo popolnoma določen politični cilj, to je denacionalizacijo tujerodnih manjšin. Očitno je nemogoče iskrenejšje in jasnejše izraziti šolsko politiko italijanske vlade napram nacionalnim manjšinam. Po besedah g. Fedela v senatu 6. junija 1927 znači uspeh te reforme afirmacijo italijanstva na meji. Reforma Gentile je uničila tudi višje jugoslovanske šole v Julijski Krajini, ki jih je bilo pod avstro-ogrsko monarhijo 7, dve slovenski gimnaziji, ena v Gorici, druga v Idriji, dve hrvatski gimnaziji (v Pazinu in Voloski) ter troje učiteljskih (v Tolminu, v Gorici in Pazinu). Tudi poslopje, ki ga je pričelo graditi v Pazinu dijaško podporno društvo za hrvatski internat, je prešlo z dekretom št. 1881 z dne 16. nov. 1927 v roke "Congregazione di Harica". Tu so otvorili italijansko gimnazijo in tako govori g. Fedele po pravici, da je v praksi popolnoma prenehal slovenski pouk v Italiji.

Pred par tedni je vlada zaprla še zadnjo slovensko šolo v Julijski Benetiji in to je slovenska šola pri sv. Jakobu v Trstu, iz vzkroka, kakor so ga navedli fašisti, da je to "protiitalijansko gnezdo".

Tako je prišlo 600,000 Slovanov v Primorju ob vse svoje šole, katere je slovenski življenj podpiral in ustanovil s svojimi krvavimi žulji. To je storila Slovanom Italija s svojo "2000-letno kulturo"! Pač lepa kultura, ki je vredna divjaških fašistov!

ODMEV 40-URNE POBOŽNOSTI IZ COLLINWOODA IN O SLABIH DELAVSKIH RAZMERAH

Cleveland-Collinwood, O.

Obiskoval sem 40urno pobožnost v fari Marije Vnebozvezte, katere se je pričela v nedeljo in končala v torek. Bilo je navzočih 8 čl. duhovnikov. Ob sklepu po celo 9. — V nedeljo je imel ognjenit govoro Najsv. Zakramentu č. g. Rev. Jager iz fare sv. Vida. Njegov jasev in čisto živeneč glas je zadel srce vsakega navzočega kristjana. Želimo, da bi se večkrat oglašil v naši fari, ker bi radi še veliko slišali iz njegovih ust. Iskreno vam ključem: Bog vam plačaj, ker ste nam mlačna srca okrepili, da bolj živo spoznavamo Onega, ki nas tako goreče ljubi. Onega, ki nas ne more in nas neče zapustiti do konca sveta.

Drugi dan je govoril č. g. Rev. Bombač iz Barbertona. Tudi njegove besede smo z veseljem poslušali, ko bi si jih le mogli obdržati v spominu.

Krona te pobožnosti je pa bil govor Rev. Omana, župnika iz Newburgha. Verniki so se izrazili, da bi poslušali njegovo pridigo tudi celo noč. Pridiga je bila vzeta iz Evangelija, o bogatem mladeniču, ki ni hotel iz ljubezni do Jezusa pro-

dati svojega bogastva in iti za Njim — Kristusom, ki mu je to svetoval. Rajše je imel posvetni mamoni, ki ga pokončarja in sne molj, kakor pa, da bi šel za Njim, ki je pot resnice in življenja. Z žalostjo se je vrnil domov ter se zopet vpregel v posvetno "robo". Kaj se je z mladeničem zgodilo, nam evangelij ne pove. Lahko pa uganemo, da so njega, njegovo bogastvo že snedli in uničili črvi, rja in molji ter zob časa.

Njegova neumrjoča duša pa, ki ni hotela za Kristusom, se ne ve, kje je. Mogoče se sedaj zdihuje v večnosti in hrepeni, da bi mogla še enkrat na svet in začela drugo življenje. — Iz te zgodbe vidimo, kako je bil našemu Gospodu siromak vedno pri srcu. Vedno je vabil siromake in bolnike skupaj, jih tolažil in nasičeval s svojo božjo veso. — O veliki naš Gošpod. S tiho grozo se mora človek približati tvojemu spominu. Zato smo tudi mi v čudni sladkosti molili in čutili njegovo moč in ljubezno, ko se je vila procesija med nami, v kateri je bil On sam pričujoč pod skrivno podobo v Najsv. Zakramentu. — Mr. Rakar pa je s svojim zbranim mogočnim pevskim zborom tako krasno prepeval slavo Bogu, kot mental iz ljubezni do Jezusa pro-

vovalni pevci, katerim gre iskrena hvala za trud. Vam, g. Rakar, pa želimo, da bi nam in v čast božjo še mnogo let igrali in prepevali.

Ozrmo se nekoliko na delavske razmere. Te so vedno slabše. Vedno več je mož in fantov, katere vidim na domu. Mr. Hoover je bil te dni v Clevelandu, pa nam ni prav nič "prosperitete" pustil. Naši vneta policaji so pobili nekaj delavcev, ki so hoteli videti ob bliže našega slavnega prezidenta, pa jim niti tega niso dovolili. Bali so se, da ga hočejo napasti. V resnici pa niso imeli nabenega slabega namena, le prosili bi ga radi dela, ne milodarov. — Saj so bili nekateri policaji tako junaško goreči, da so v zmoti nabili radevednega reporterja angleških novin. Mislili so, da vsi strežejo po življenju "njegovemu veličanstvu", ki bo ostal neizbrisno v spominu sestrskih ameriških delavcev in lačnih njegovih otrok. Z grozo se bomo vsi spominjali leta 1930, kajti razmere so v resnici prav žalostne. K jezeru, kjer mečejo smeti in drugo, prihaja redno sestrskadina in strgana armada ter brska po smeteh. Eden naj bi se potrudil ter jih vzel na film ter pokazal javnosti, kako živijo delavci najboga-tejše dežele. Meso na farmah je po 7 centov. Ravno tako je žito in drugo po zelo smešni ceni. Prekupčevalci pa hočejo delati in delajo velike dobičke. Na reveža delavca ne misli nihče. Le tedaj mislijo nanj, ko mora delati s polno paro. Le tedaj vejo zanj, da ga priganjajo: daj, daj! Kaj jim zato, če se tudi zgrudi onemogel na tla? Samo da delajo oni mastne dobičke. — Sedaj, ko siromak lačen in solzni oči kliče in prosi kruha in usmiljenja, ali ga kdo sliši? O ne! Ni srca za reveža trpina. — Pa to se bo še hudo maščevalo. Nebo ne bo gledalo mirno one suhe roke, ki se dvigajo k Bogu in prosijo vsakdanjega kruha, ne bo gledalo mirno skrbi polnih in trpečih starišev, ki ne morejo prehraniti svojih otročičev. Nebo je dalo veliko žita in vsega v izobilju za vse. Kaznovani bodo brezsrčneži in bogatini, kajti Bog vidi krivice zatiranih, ki upijejo k nebu za maščevanje. — Kapitalizem je prišel na rob propada. Ne pomaga več nobena žavba. V pijanem veselju nad sestrskadnim delavstvom ne misli na velikansko jezo in nevoljo, s katero bo primoral vse nižje sloje, da se združijo v močno verigo in priklenejo tega neusmiljenega izkoriščevalca človeštva. Ne bo to židovski boljševidem, ampak čist, pravi bratski socializem, pred katerega pragom se že nahajamo. Vzdržimo še malo. Pomagajmo eden drugemu da naš brat ali sestra ne omagata pred časom. Ker zastoj trkam na razkošno

bogastvo in mogočne palače, odrežimo sami od svojega trdega kruha še kosček za bližnjega brata ali sestro. S tem se bomo združili z veliko ljubezno in s to združitvijo bomo dosegli boljše čase. Torej: Kvišku srca!

Mrs. Tomšič se je tako nesrečno urezala, da sta ji odletela dva prsta, za polovico nohtov. Boli jo in se jezi nad nesrečnim nožem, ki je drugače za nič, samo kadar je za nesrečo, pa fajn ureže. Mrs. Završek ji pomaga in streže. Obe ste naročnici tega lista.

Poročevalec.

LOVSKA SMOLA IN ŠE KAJ DRUGEGA IZ DETROITA

Detroit, Mich.

V zadnjem mojem dopisu sem obljubil, da bom nekaj časa molčal. Ker pa vidim, ko prebiram A. S., da je iz drugih naselbin več dopisnikov kakor iz Detroita kljub temu, da imamo tukaj dva zastopnika, precejšnje število naročnikov in še poročevalca povrh, moram zopet prijeti za pero. Tu pa tam se moja malenkost oglašim. Naš poročevalec je začel nekako pešat, ker tako po redko piše. Ne vem, ali nima novic, ali hodi v lozo gobe nabirat, ker so sedaj prav primerni dnevi za ta biznes, ker je bolj deževno vreme. Če hodi, mu želim boljše sreče kakor sem jo imel jaz zadnje leto, ko sem šel na lov. Dragi čitatelji, da ne bom listu kratil preveč prostora, bom samo na kratko povedal, kako je bilo. Lovska sezona se je odprla dne 15. oktobra. Šel sem na pristojno mesto in dobil lovsko izkaznico, da tudi jaz poskusim svojo srečo. V mladosti nisem nikdar kaj takega začel in sem si mislil, da mi bo morda kljub temu sreča mila. Ko napoči domenjeni dan, sem se že v sanjah veselil svoje sreče in sem tisto noč poprej prav slabo počival. Zgodaj zjutraj se odpravim od doma, da še o pravem času pridem do domenjenega cilja. Z mano sta bila še dva spremljevalca. Kakor našla je bil ta dan za lov. Mrzlo je bilo in sneg je začel po malem naletavati.

Na vse strani hodimo in iščemo divjačino, a te ni na spregled. Ko smo tako sempteti hodili brez da bi zapazili najmanjšega zajca ali ptico, smo bili opoldne že pošteno utrujeni in v potrebni okrepčila. Dobro, da smo na to že doma mislili. Ko se pokrepčamo, jo spet mahnamo v močvirje, ki je pa bilo gosto zaraščeno. Ker je bila pri vrhu voda zamrznjena, nismo vedeli, kako globoko je. Ko tako nekaj časa hodimo, se mi naenkrat ena noga udere v močvirje in sem imel precej težav, predno sem se iz te neprimolke rešil. Komaj sem se privlekel do nekega "stampa", da sem iztočil vodo iz obuvala. Mislim, da mi

bodo noge zmrznile. Prestrašil sem se pa tudi, da se ves ne pogrezne v močvirje. Tako je bilo za ta dan našega lova konec. Ko pridem domov, me domači vse vprek povprašujejo, kje so zajci, kje imam zajce. Pa sem jim povedal, da sem šel le ribe lovit. Tako se je začel in končal moj prvi in najbrže tudi zadnji lovski dan. To naj bo mal opomin vsem lovcem, da morajo biti na lovu bolj previdni, kakor sem bil jaz.

Naš mestni župan Murphy je razglasil, da se naj vsi brezposelni delavci registrirajo, da bo videl, koliko je delavcev brez dela v Detroitu. Rezultat je pokazal, da ni nič manj kakor 76,874 delavcev brez dela. Pa je prav gotovo, da se še niso vsi registrirali. Prav nič ni čudno, da je potem takem toliko ravbarije in tatvin. Najbolj zviti so pa "Degoti" in Sicilijanci. Pred njimi ni nič varno. Može postaviti so jim vedno za petami. To je res eden najnesramnejših narodov na svetu. Zadnji teden so poskusili svojo srečo, ki jim pa ni uspela. Nekega zdravnika so izvalili iz svojega urada, češ, da je na tej in tej ulici in pod to in to številko neka oseba hudo zbolela, naj se potrudijo, kar moč hitro. Ko zdravnik res pride na dotično mesto, ga takoj zgrabijo štirje Italijani, potegnajo ga iz avtomobila ter ga zaprejo v neko prazno hišo. Eden se postavi s puško v roki na stražo, drugi trije pa pokličejo zdravnikovega očeta in zahtevajo od njega \$10,000. Zdravnikov oče je seveda prigovarjal in jih prosil, da naj sina izpustijo, da jim bo že dal, da bodo zadovoljni, pa ni nič pomagalo. Zdravnik je pa bil zastražen in se ni upal pobegniti, tudi ne na pomoč klicati. Dajal je mimo idočim znamenja, da je ujet, da ga naj rešijo, pa so se mu smejala, češ, da je blazen. Kar mu priđe v glavo dobra misel. Iz žepa potegne kosček papirja in nanj napiše: "Help", ter papir pritiska na okno. Mimoidoč deklica se ravno ozre v okno in opazi klic na pomoč. Brž pokliče može postavke, ki zdravnik oprostijo, stražnika, ki ga je stražil, pa pod ključ. Drugi trije so pa zbežali.

Veliko takih stvari bi se dalo napisati, pa se bojim, da bi se od tega, če je vse predolgo, le urednikov koš polnil, zato naj za sedaj zadostuje. — Clevelandski sosedje so zadnjič nekaj omenili, da bodo z oktobrom pričeli s slovenskim radijskim programom. Zadnjo nedeljo sem poslušal, ker me zanima slovensko petje, pa nisem še nič slišal. John Gosencar.

Brez usmiljenja. — Zober zdravnik: Ali naj vam zob otmotim? — Pacient: Nikakor ne! Ta zlomek me je dva dni mučil, sedaj mu pa tudi ne pri-

Chronista Sontiacus:

"Dom ob Soči"

Zgodba iz zemlje zaslužjenih bratov

I.

Budinka je prišla od večernice. Ko se je razpravila, je stopila iz hiše v hišo, zaletela na ognjišču, obesila nadenj kotlič ter pristavila obem ogrevalcu z mlekom, da si skuha kavo. Plameni so se pogladi pod kotel, ga objeli in žgali vanj iskre, ki so se v nemalo v vseh mogočih likih, kakor zvezde na nočnem nebu. Popoldansko solnce se je upiralo v kuhinjo z zlato svetlobo, v kateri se je igral kakor lahka meglica sicer neviden prah in je odsevalo bakreno posodje, ki je viselo na steni ob lijaku in še porcelanasto, razstavljeno in razvrščeno v skledniku in po napi. Na borjaču so se drli vrabci. Kar je ostalo kura, ki jih je vodil junaško stait petelin, so že pobrali in zdaj zdaj je priskakljaj

kateri do vrat, oprezno pogledal na desno in levo in stikal za drobtinami.

"Nič ne boš dobil, nič," se je oglašila Budinka. Vrabec se ji je zasmilil, vstala je in šla k omari. Z deske, na kateri je ostalo še nekaj kosov z nitjo prerezane polente, je pobrala drobce in jih raztrosila pred prag.

Vrabec, ki je bil odletel na murvo kraj borjača, se je vrnil in za njim so se usuli še drugi in hiteli pobirati nepričakovano obilje za južno in večerjo.

Nenadoma so vrabci odleteli in zagnali v murvi svoj živ žav, kot bi se jezili, da so morali pustiti slastno dobroto. Tudi petelin se je kokodajsko vznemiril in koračil mimo praga v spodnji konec borjača.

Budinka, ki je sedela ob ognjišču in pazila na kotlič in pisker, je pogledala proti vratom.

"Nina gre," je menila, "danes se ni dolgo zamudila v društvu."

Pa ni bila Nina, ki je splašala vrabce in vznemirila petelina. Preden je prišel do vrat, se je oglašil možki:

"Hej, Budinka, ali si doma?"

"Doma, doma!" je odgovorila, ne da bi vstala od ognjišča.

V vratih se je pojavil Jozelj, mešetar.

"Bog daj dober dan! Kar sama?" je pozdravil in vprašal.

"Sama. Nina je v društvu, hlapec pa tudi še ni prišel od večernice. Med možmi na vasi bo. Včasih rad malo pomožeje in pomoduje," je povedala. Jozelj je stopil do ognjišča in se oslonil na visoko klop, ki je z naslonjalom segala skoraj do nape in tako predelila kuhinjo nekako v dva prostora.

"Težko vam gre z delom, ko si sama in moraš gledati in misliti na vse. Rajnkega Andreja manjka, kaj?" je začel.

"O, manjka, manjka, Bog mu daj nebesa! Trdo bi nam res šlo z delom, če ne bi pomagali Tratarjevi," je vzdihnila Budinka in oči so se ji orosile.

"Lahko pomagajo, saj ste si že nekako svoji, ne?"

"Kdo ve, kako bo, Jozelj. V božjih rokah je še vse. Rajnik in Tratar sta se res razgovarjala, da bi šla naša Nina k njim, njihova Katrica pa k nam..."

"Pa je vojna vse prečrtila, ko je pobrala pri vas Franceta in še gospodarja!" je hotel vedeti Jozelj.

"Hudo nas je zadelo, hudo. Kdo bi kaj

takega mislil! Sin je ostal v ruskem ujetništvu, mož pa je doma padel, ko je najmanj čakal."

"Preveč je bil vesel in radoveden. Kaj mu je bilo treba iti pred hišo in gledati, kako bežijo Italijani!..."

"Saj jih že ni bilo več v vasi. Kdo ve, odkod so streljali — pa ga je zadelo. Božja volja, Jozelj, božja volja!" je opravičevala in zagovarjala moža.

"Kaj pa s Francetom? Vsi so se že vrnili. Gotovo je umrl."

"Tratar pravi, da jih je še v Rusiji. Še zmerom upam, da se vrne. To upanje me drži pokonci, sicer bi tudi meni že zapeli zvonovi..."

"Bog daj, Budinka, da bi se vrnil! Veš, rekel sem kar tako, kakor slišim, ko se menijo," se je Jozelj opravičil, stopil od klopi bliže k Budinki in zaobrnil pogovor.

"Zdaj pa bi te nekaj vprašal, zato sem prišel," je rekel.

Kava je zavrela in Budinka je privzdignila kotlič za dva člena verige, ki je visela izpod nape nad ogenj; tudi mleko je vzkipele in ga je odstavila.

Jozelj je govoril:

"Onega tenenta Sandrinija, ki je bil od

petnajstega leta do oktobra sedemnajstega pri vas, se spominjaš. Dober človek je. Danes je prišel, to se pravi, pripeljal se je z avtom v Selo, in veš, poiskal me je! Pravi, da so se mu naši kraji in ljudje tako prikupili, da jih ne more pozabiti in bi se rad vrnil med nas."

"Prijazni človek je bil, res. Če se mu zljubi, saj se zdaj lahko vrne, ko smo pod njimi. Vojštvu je tako v Kobaridu dosti," je menila Budinka.

"Že, že, a Sandrini ni več v vojaški obleki. Prišel je, da bi mu poiskal kje tukaj kake primerne prestore. Z gostilno in vinjsko trgovino bi začel. Oče, zelo bogat je nekdo, bi ga založil. Meni je rekel, da bi najrajši pri vas dobil prostore, ko se že poznate."

"Pri nas?" se je zavzela Budinka. "Pri vas! Saj ni nič čudnega. Hiša je taka, da je ni lepše v vasi, in ko nalašč za gostilno je! Ob cesti je, borjač ima, lepe prostore in še dobro klet. Saj so imeli vaši nekoč gostilno..." je bil mešetar zgovoren.

(Dalje prth.)

ŠIRITE "AMER. SLOVENCA"

Tvoj nedeljski tovariš.

TEDENSKI KOLEDAR

- 19 Nedelja — Peter Alcantara.
20 Ponedeljek — Janez Kancij.
21 Torek — Hilarij.
22 Sreda — M. Saloma.
23 Četrtek — Severin, Vera.
24 Petek — Rafael, nadangelj.
25 Sobota — Gvendecij.

Rev. K. Zakrajšek:

DEVETNAJSTA NEDELJA PO BINKOŠTIH.

Sveta cerkev deli tudi odpustke. "Ako storiš to ali to, zmoliš to ali to molitev, dobiš popolni odpustek, ali dobiš nepopolni odpustek," bereš v mašni knjižici, ali čuješ s prižnice oznanjeno. Kaj je to?

1. Odpustki so odpuščanje časnih kazni za grehe, ko so grehi že odpuščeni.

Kristus je prelil svojo kri do zadnje kapljice za odrešenje sveta. Toda še samo ena kapljica njegove krvi bi bila zadostovala za odrešenje celega sveta. Kristus je toraj neskončno več pridobil, kakor smo pa potrebovali. Vse, kar je bilo več, ali je izgubljeno? Ne! To je šlo v zakladnico nas vernikov, za katere je bilo storjeno. Zgled to pojasni: Bogataš je dal svojemu velikanskemu premoženju. Suženj se je s tem gotovo najprej odkupil. Kar je bilo pa več, je pa ostalo tudi njegovo. Tako je z bogastvom Kristusovega zaslužnja.

Marija, prečista devica in naša mati, je nezmerno veliko trpela v svojem življenju. Zase? Ne! Zase ni mogla, ker ni imela greha, toraj ni zaslužila časnih kazni. Ali se je Marija zaslužila izgubiti? Zopet ne. Tudi to je šlo v božjo zakladnico za nas vernike, ker je bilo za nas storjeno.

Koliko so mučenci, svetniki, sveti verniki storili in še store dobrega, pretrpe hudega, več, kakor pa jim je treba za zadostanje v časnih kaznih za svoje grehe. Kam gre to? Zopet ni izgubljeno, temveč gre v božjo zakladnico, ker smo vsi ena družina. Kar pridobi eden, pridobi za vse.

Tako se je nabiralo nezmerno bogastvo zaslužnj Jezusa Kristusa, Marije, mučencev, svetnikov, svetih duš. Nastala je velikanska zakladnica dobrih del nam na razpolago in nam v korist.

2. Kristus je pa izročil upravo te zakladnice sveti cerkvi, da deli vernikom iz nje, kolikor največ more. Govoril ji je: "Karkoli boš razvezal na zemlji, bo razvezano tudi v nebehu." Ako pa cerkev razvezuje dolg za grehe, mora biti v njenem zadoščeno mesto človeških časnih kazni. In to jemlje sveta cerkev iz te božje zakladnice, ko razpisuje odpustke, polne in nepopolne ob raznih prilikah za razna bogoslužna opravila in molitve.

3. Sv. cerkev se je te svoje pravice že od nekdaj pridno posluževala in naklanjala vernikom milosti odpustkov. Večkrat odpira to zakladnico prav "na stečaj", da si vsakdo nagradi, kolikor si hoče. Tako n. pr. na dan poročjenskoga odpustka, na dan vernih duš, ko vsakdo lahko dobi odpustkov, kolikor hoče na en dan. Pri molitvi križvega pota je enako. Kdor to molitev opravi pobožno, dobi vse one odpustke, katere bi dobil, ako bi romal v sveto zemljo in tam obiskal vse svete kraje. Sveto leto itd.

4. Odpustki so pa popolni in nepopolni. Popolni so tisti, s katerimi nam želi sv. cerkev nakloniti odpuščanje vseh časnih kazni. Taki odpustki so n. pr. ene kvadrage, to je 40 dni, enega leta, 100 dni, 7 let in sedem kvadrage. Kaj to pomeni? To pomeni, da cerkev s to ali to molitvijo, tem kakor koli, želi odpuščati toliko časnih kazni, kolikor bi se jih odpuščilo, če bi po starih cerkvenih določilih delali po 40 dni, eno leto, 100 dni, 300 dni, 7 let in sedemkrat po 40 dni itd.

Na en dan moremo zase dobiti samo en odpustek. Zato pa moremo odpustke popolne in nepopolne naklanjati tudi dušam v vicah. To pa cerkev še posebno želi in priporoča. Ako naklonimo duši v vicah popolni odpustek, je to njeno popolno rešenje iz trpljenja vic.

Odpustki so velike milosti. Sveta cerkev jih deli v obilici. Ponuja nam jih in nas neprestano pozivlja, da se okoristimo z njimi. Danes smo se jih že tako navadili, da nam za odpustke ni dosti. In vendar pomislimo na svoje številne grehe in velike kazni za nje, ki si jih zaslužimo! Mislimo pa tudi na svoje ranjke in udeležujemo se jih.

V zadobljenju sv. odpustkov pa moramo biti v stanu mi. Tudi božje in izvršiti vse pogoje, pod katerimi se nam podeljujejo. Spoved je dovolj vsakih 14 dni, drugo pa mora biti izvršeno. — Amen.

IZ NEODREŠENIH KRAJEV

Zaprte gostilne v Postójni
V Postójni so italijanske obilice zaprte gostilne g. Štefina, z Graccerolju in g. Burgerju, češ, da je v Postójni preveč alkoholnih gostiln.

Log pri Vipavi
Zadnje nedelje v avgustu so imeli v Logu pri Vipavi močje fantje že tretji shod. Shoda se udeležili v polnem številu župljani, Pivčani, Kraševci in zgorajnji ter dolnji Vipavci. Na polni so cerkev do zadnjega kotička. Govorniki so bili: župnik Ferjancič, č. gospod iz Sturij in vipavski dekan.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

Šmarje
Zelo slovesno smo praznovali 300letni jubilej naše farne cerkve. Cerkev je bila kakor cvetoči gaj. Gostov je bilo iz vseh krajev vse polno. Topiči so pokali cela dva dni prej in naznanjali slovesnost.

Povir
Po šestih letih nas je zopet obiskal naš višji pastir g. škof Fogar iz Trsta in podelil zakrament sv. birme 200 birmancem.

Nesreča
Iz Trnovega pri Gorici poročajo, da sta se pri delu ponesrečila 16letni Jožef Čej, ki mu

je odtrgalo obe roki v zapestju, in 14letni Ivan Plesničar, ki je pa bil le bolj lahko ranjen

Požar v Volarijih

Že avgusta meseca je zgorel posestniku Ivanu Rejcu senik in nad 40 stotov sena ter okoli 20 stotov slame. Zgoreli sta mu tudi dve kozi. Škoda je velika.

Sv. Gora pri Gorici

Na Mali šmaren se je zbralo na sloveči božji poti, na Sv. Gori pri Gorici, nad 5000 slovenskih romarjev. Spovedovalo je 14 spovednikov skoro vso noč. Prepeval je pevski zbor iz Bukovice.

Odlikovanje

Idrijski jubilar Mšgr. Arko je imenovan za častnega kanonika goriškega stolnega kapitelja. Visokemu slavljenju se je v spoštovanju poklonilo zastopstvo idrijskih meščanov.

Smrtna kosa

V Kleniku pri St. Petru na Krasu je umrla Pepka Lukova, stara 21 let. — V Selu na Vipavskem je umrl Radko Bavčar, star 16 let. — V St. Vidu pri Vipavi je umrla Kristina Premru, stara 78 let. — V goriški bolnici je umrla Leopoldina Rustja iz Skrilj. — V Štandrežu je umrl Jožef Nafut, star 24 let. — V St. Mavru je umrl Anton Benso, star 60 let. — V Idriji je umrl rudar Alojz Šturmar, star 61 let; doma je bil iz Štajerskega.

Nesreča z granato

V Koritnici pri Knežaku se je igral z granato 11letni Rud. Tomš iz ugledne Ohanove družine. Granata ga je na mestu ubila in dva sosedova dečka nevarno ranila.

Ogenj

Na Knežaku je na Mali šmaren ponoči začela goreti Brumnova šupa, ki je bila napolnjena s slamo in senom. Škoda je precejšnja.

300letni jubilej

Na Gočah v Vipavski dolini so z veliko slovesnostjo praznovali 300letnico cerkve. Cerkev je bila za to izredno slovesnost primerno okrašena. — Slovesno procesijo je imel vipavski dekan, ki je nosil Najsvetejše v monštranci, ki je tudi 300 let stara in je last goške cerkve.

Šempas

Strela je udarila po noči v dimnik hiše Jožeta Špacapana na Otavi in ga zrušila ter pokvarila več metrov strehe, nato se pa zarila v zemljo.

Požar

Požar je na nepojasnen način izbruhnil na parni žagi g. Hmelaka v Spodnji Idriji. V par urah je bilo uničeno vse, poslopje in stroji.

Ponesrečil

V Kadamljah se je ponesrečil zidar Josip Likar. Ko je popravljaj šolo, mu je spodrsnilo, da je padel in si zlomil levo roko.

Aretacija

Josip Florjančič iz Kobje glave je šel v svoj vinograd. Karabinerji so ga ustavili in našli pri njem oster krivec, ki ga je potreboval v vinogradu pri delu. Nič ni pomagalo. Bil je aretiran, da nosi prepovedano orožje.

Phone: Canal 4340

Vinko Arbanas

EDINI SLOV. CVETLIČAR
V CHICAGO
1320 W. 18th St. Chicago

Vence za pogrebe šopke za neveste in vse v to stroko spadajoča dela izvršujem točno po naročilu. Dostavljam na dom.

Utonila

Pod solkanskim mostom sta utonila Ivan Komel in Jože Kodelja, oba iz Solkana. Nabirala sta naplavljen drva. Trupel še niso našli.

Gorica

Aretiran je bil 36letni Josip Mikuš zaradi svojega političnega zadržanja. Počakali so ga na njegovem stanovanju ter ga odvedli v zapore.

Pobegnili

Iz Stare Gore pri Gorici sta te dni zbežala Franjo Petrovič in njegova sestra Rozalija preko meje v Jugoslavijo.

Širom Jugoslavije

Novo mesto

V tukajšnji gimnaziji so se letos vpisalo 449 dijakov, od teh je 129 deklet. Na prvi gimnazijski razred se je vpisalo 119 učencev, med njimi 39 deklet. Lani jih je bilo komaj 65, med temi samo 6 deklet. Ljudje se povprašujejo, kam to pelje?

Strela

V nedeljo, dne 13. sept., je strela udarila v cerkev na Prihovi, ravno ko so bili farani pri jutranji sv. maši. Po pokvarjenem strelovodu je strela sinila skozi stolp v cerkev, kjer je razdejala orglje, poškodovale zidove ter omamila nekaj ljudi. Malega ministranta je pa vrglo skoro na oltar.

Nesreča na Dolenjskem

Ko je Ana Janc iz Vrhpolja pri St. Jerneju klatila orehe, je stopila na plot, da bolj doseže drevo. Pri tem pa je zgubila ravnotežje in je tako nesrečno padla, da se je med padcem z levo roko nataknila na kol in ji je kol predrl roko tako, da je na rami ven pogledal. Prepeljali so jo v kandijsko bolnišnico.

Nezgoda

Anton Tomažinu, delavcu v Radohi, je med skladenjem desk padla debela deska na nogo in mu zmečkala vse prste. Prepeljali so ga v kandijsko bolnišnico.

Splašeni konji

V Studencih pri Mariboru so se splašili konji, ko sta se na vozu peljala posestnik Iv. Čuk iz Ruš in njegova 52letna žena in hčerka. Pri padcu z voza sta se žena in hčerka močno poškodovale.

V STARI KRAJ

Večina naših starokrajških potnikov prihodnjih par mesecev bo potovala v sledečih skupinah:

24. oktobra na slavnem ILE de FRANCE, ki je rojakom tako dobro znan, da ne rabi še posebej opisovanja;

25. oktobra na SATURNIJI na Trst;

11. novembra na najnovšem in najmodernejšem francoskem parniku — LA FAYETTE — se vrši posebno skupno potovanje za one potnike, ki nimajo veliko denarja. Tretji razred do Ljubljane skupno z davkom stane samo \$109.73. Poleti je ta parnik samo za turiste, a sedaj se nudi tudi potnikom tretjega razreda. Kdor hoče poceni potovati, naj se pridruži temu potovanju;

12. novembra VULCANIA na Trst;

21. novembra zopet odpluje ILE de FRANCE;

29. novembra na SATURNIJI božično potovanje na Trst;

3. decembra skupno potovanje na AQUITANIJI;

5. dec. 1. božično potovanje po Francoski liniji na priljubljenem PARISU;

12. dec. glavno božično potovanje na prvak — ILE de FRANCE;

16. dec. EUROPA, ki nudi zadnjo priliko za božično potovanje.

Ako želite potovati na kakem drugem parniku, pišite po naš Vozni red.

Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na:

LEO ZAKRAJSEK
Midtown Bank of
New York
630—9th Avenue,
New York, N. Y.

Nesreča v jami v Trbovljah

Pri polaganju cevi za zalivanje od premoga izpraznjenih mest, se je ponesrečil rudar Alojz Kovač, ko mu je sedem metrov dolga cev padla na nogo in jo zlomila.

Lep uspeh domačega živinorejca

Na razstavi živine, ki se je vršila v okvirju Zagrebskega zbora, je bil odlikovan g. Polack iz Novega klostra pri Celju za svojo izredno lepo razstavljeno govejo živino.

Nesreča mestne uboge

74letna mestna uboga Neža Prek je šla iz Japljeve ulice v Ljubljani na trg. Nesreča je hotel, da je na trgu padla in si zlomila levo roko v rami.

Nesreča v Mariboru

V tukajšnji kurilnici državnih železnic zaposlenega kurjača Jerneja Pleterška je vrela voda nevarno oparila po obeh rokah in nogah. Prepeljati so ga morali v bolnico.

Nesreča pri Kočevju

V ljubljansko bolnico so pripeljali 17letno hčerko posestnika, Marijo Praznik iz Vidma pri Kočevju. Debela deska ji je padla pred domačo hišo na nogo in jo zlomila.

Celje

63letni delavec Jurij Dolar iz Šoštana je pri domačem delu padel in si zlomil levo nogo. Prepeljali so ga v celjsko bolnico.

S strehe je padel

V Ljubljani v Metelkovi ulici je padel s strehe delavec Franc Rihar, star 55 let. Po pravljali je streho tovarne Globočnik. Pri padcu si je zelo poškodoval lobanjo. Rihar je stanoval Pod Brdom pri Viču.

Srebrna poroka

Graščak baron Wambold na gradu Hmeljniku je dne 19. sept. obhajal jako slovesno srebrno poroko. Na predvečer slavnosti je na Hmeljniku gorel velik kres, ki se je daleč videl.

Nezgoda na Vrhniki

Brivski pomočnik Jože Požnarič, zaposlen pri brivcu Grobeljšku, je šel za razvedrilo kositi otavo. Ker ni bil tega dela toliko vajen, ga je po nesreči zadel s koso v nogo drugi kosec in mu pri tem prerazil žile.

V vsakem slučaju, če želite prodati, ali kupiti, oglašajte v "Amerikanskem Slovencu"!

SOBA SE ODDA

poštenemu fantu, lahko tudi dvema, z gorkoto in kopalnico. 14701 Thames Avenue, Cleveland, O.

DRUŠTVO SV. VIDA
št. 25, E. S. K. J.
CLEVELAND, O.
Leto 1930.

Predsednik, Anton Škul, 1099 E. 71st St.

Podpredsednik, Anton Strniša.

Tajnik Anthony J. Fortuna, 1093 E. 64th St.

Zapisnikar, Joseph Zakrajšek.

Blagajnik, Ignac Stepic.

Nadzorniki: Leo Kushlan, William Vidmar, Jos. Germ.

Zastavonoša, John Modic.

Vratar: Jacob Korenčan, Anton Frankovic.

Bolniški obiskovalec, Joseph Ogrin, 9020 Parmelle Ave.

Duhovni vodja, B. J. Ponikvar.

Zdravniki, Dr. J. M. Seliskar, Dr. M. J. Oman in Dr. L. J. Perme.

Društvo zbora vsako prvo nedeljo v mesecu v Knausovi dvorani ob 1. uri popoldne.

Društvo se sprejema članice) od 16. do 55. leta.

UREDNIKOVA POŠTA

B. L., Chicago, Ill. — Glede državljanstva to-le: Vsi, ki so rojeni v Združenih državah (razun otrok onih, ki so se nahajali v Zdr. državah v diplomatični službi, kot n. pr. otroci poslanikov in konzulov tujezemskih držav ali drugih njihovih predstavnikov), so državljani v Zdr. državah po rojstvu. Otroci, rojeni v Združenih državah, razun onih kakor v oklepaju omenjeno, so državljani po rojstvu, ne glede ali so njihovi starši državljani ali ne.

Naturalizirani državljani so oni, ki postanejo na prošnjo državljani in ki prestanejo predpisano skušnjo, ki jo morajo narediti pred sodnikom ali drugim za to določenim izpraševalcem. Najprvo dobijo prvi papir in po preteku dveh let po izdaji prvega papirja ter petih let bivanja v Združenih državah dobijo, ako prestanejo skušnjo, drugi državljanski papir, s katerim postanejo polnopravni ameriški državljani.

Kadar postane oče naturaliziran državljan Združenih držav, postanejo z njim vred tudi njegovi otroci, rojeni izven Zdr. držav, državljani Zdr. držav, ako ob naturalizaciji niso še izpolnili 21. leto starosti in živijo v Zdr. državah, ali vsaj pridejo v Zdr. države pred 21. letom starosti. Oni otroci, ki so ob očetovi naturalizaciji stari 21 let in več, morajo pa sami oskrbeti državljanstvo. To velja za otroke naturaliziranih državljanov, ki so rojeni izven Zdr. držav. Istotako postanejo otroci pred 21. letom starosti državljani te dežele z naturalizacijo njihove matere, toda le v slučaju po smrti očeta.

Za žene so v veljavi posebne klavzule: Po 22. sept. 1922 sta mož in žena po novem zakonu popolnoma neodvisna glede državljanstva. Po tem nja,

datumu je v veljavi zakon, da žena nedržavljanke, ki se poroči z ameriškim državljanom, ne postane državljanke, kakor je pred 22. sept. 1922, ampak si mora, ako hoče biti državljanke, sama oskrbeti državljanstvo, za katere je pa olajšano, namreč, da lahko vloži prošnjo takoj za drugi papir po bivanju enega leta v tej deželi in državi, in ji prvega ni treba iskati. Mora pa narediti skušnjo, kakor drugi prosilci za državljanstvo.

Dalje pa velja še vedno, da ameriška žena, bodisi tu rojena ali pa naturalizirana, ako se je poročila z nedržavljanom pred 22. sept. 1922, je s tem sprejela domovinstvo njenega moža in je prenehala biti ameriška državljanke. Taka Amerikanka je imela pravico, ako je po smrti svojega moža ali postavni ločitvi od moža, to je pred 22. sept. 1922, obnoviti svoje ameriško državljanstvo s tem, da se je prijavila, ako je živela v inozemstvu, amer. konzulu, ako pa je živela v tej deželi, je v takem slučaju postala zopet avtomatično državljanke te dežele. One, ki so poročene z nedržavljanom, pa bodisi, da so bile pred poroko, to je pred 22. sept. 1922 tu rojene ali naturalizirane državljanke, in so jim možje umrli šele po omenjenem datumu, ali pa, če še živijo, ne morejo postati zopet državljanke drugače, kakor da vložijo prošnjo prav tako, kakor jo morajo oni, ki iščejo državljanstvo. To velja samo za tiste ameriške državljanke, ki so poročile nedržavljan pred 22. sept. 1922.

Glede izgube državljanstva je sedaj tudi v veljavi določba, da amer. državljanke, ki poroči moža, kateri ne more ali ni sposoben postati državljan Zdr. držav, v takem slučaju se njeno državljanstvo je glede državljanstva. Po tem nja,

ROJAKI IN ROJAKINJE

FRISTOPAJTE

— k —
PRVI IN NAJSTAREJŠI SLOVENSKE PODPORNICE
ORGANIZACIJE

Kranjsko-Slovenski
Katoliški Jednoti

ki posluje že 37. leto.

V tem času je izplačala že nad \$4,000,000.00 skupnih podpor. Skupno število Jednotinega članstva znaša okrog 35,000. — Skupno premoženje pa nad \$2,500,000.00.

Ista vam nudi različno in zelo ugodno zavarovanje za vas ter za vašo družino.

Vprašajte za pojasnila katerega tajnika ali tajnice našega krajevnega društva v vaši okolici.

Za informacije glede ustanovitve novega društva se pa obrnite na glavnega Jednotinega tajnika na sledeči naslov:

Mr. Jos. Zalar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.

KATOLIŠKI SLOVENC! PRISTOPAJTE V KATOLIŠKO JEDNOTO!

DRUŠTVA KRŠČANSKIH
MATER IN ŽENA POZOR!

Knjigarna "Amerikanski Slovenec", je te dni izdala nove društvene knjižice, v katerih so "PRAVILA IN OBREDNIK", ki se rabi pri sprejemu in društvenih shodih. V teh novih knjigah so dodane tudi Lavretanske litanije Matere Božje. Besedilo pravil in obrednika je preuredil preč. g. pater Odilo Hanjšek, O.F.M. misijonar in odgovarjajo sedanjim potrebam in razmeram materinih društev.

Društva in č. gg. župniki, ki so nas popraševali po teh knjigah jih sedaj lahko dobe.

Knjige so močno trdo vezane v platno in stane posamezni komad 35c. Društvam in č. gg. duhovnikom pri večjih, naročilih dovoljujemo poseben popust.

Knjigarna

Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

SIR H. RIDER-HAGGARD:

Hči cesarja Montezume

ZGODOVINSKA POVEST

Iz angleščine prevel Jos. Poljanec

Vzlic temu sva veslala naprej; dospeli smo do sence, ki so jo delale jambore, in videli, kako so naš mornarji opazovali s krova. Ko smo bili ob ladji, so nam spustili lestvico iz vrvi ob ladjinem boku in nas ogovarjali v španskem jeziku.

Kako smo prišli na palubo, ne vem povedati; spominjam se samo, da sem se zgrudil v senci platnene strehe in pil kozarec za kozarcem vodo. Tudi moja žeja je bila slednjič ugašena; nekoliko časa sem bil jako slab, v glavi se mi je vrtelo, in v mojem želodcu ni bilo prostora za meso, ki so mi pa bili stisnili v roko. Mislim pa, da sem bil moral pasti v omedlevalo; ko sem se namreč zopet zavedel, je stalo sonce tik nad nami, in dozdevalo se mi je, da se mi je sanjalo, ko sem slišal nek znan, obsovačen glas. Tisti čas sem ležal sam pod platneno streho; mornarji so namreč bili skoraj vsi na sprednjem krovu zbrani okoli neke stvari, ki se mi je videla, da je človeško telo. Poleg mene je bil velik krožnik živil in steklenica žganja; čutil sem, da se mi vračajo moči in sem hlastno segel po jedi in pijači. Komaj sem se bil pokrepčal, so mornarji na sprednjem krovu vzdignili truplo človeka, ki je bil črne polti, in ga vrgli v morje. Nato so prišli trije izmed njih, ki so bili z ozirom na njihovo vedenje po mojih mislih častniki, proti meni in jaz sem vstal, da bi jim šel naproti.

"Senor," je rekel največji njih z mehkim, prijaznim glasom, "dovoli mi, da ti čestitam na čudovitosti —" Tedaj pa je iznenada umolknil.

Sem li še vedno sanjal? Ali mi ni bil ta glas znan? Sedaj sem šele dobro videl možaka v obraz — bil je Juan de Garcia! Mahoma sem ga spoznal in on je mene.

"Karamba!" je vzkliknil, "koga pa imamo tukaj? Senor Thomas Wingfield, pozdravljam te! Glejte, tovariši! Ali vidite tega človeka, ki ga nam je morje dalo? Ni Španec, ampak angleški ogleduh. Zadnjikrat sem ga bil videl na seviljskih ulicah, kjer me je hotel umoriti, ker sem mu zagrozil, da razkrijem oblastem njegov posel. Sedaj je tukaj; kakšen je namen njegovega potovanja, ve sam najbolje."

"Ni res," sem zavpil; "jaz nisem ogleduh; prišel sem v te kraje z enim samim namenom — da najdem tebe!"

"Potemtakem si imel srečo, preveliko srečo, nemara. Povej pa samo, ali tajiš, da nisi Thomas Wingfield in Anglež?"

"Ne tajim. Jaz —"

"Oprostilo malo. Kako pa je potem to, da si se vozil na ladji Las Cinque Llagas pod imenom d'Aila, kakor mi je povedal duhovnik?"

"To je moja stvar, Juan de Garcia."

"Motiš se, senor. Meni je ime Sarceda, kakor ti gospodje tukaj lahko potrdijo. Neke sem poznal nekega gospoda z imenom de Garcia, a ta je mrtev."

"Lažeš!" sem vzkliknil. Pri tej besedi me je eden de Garcijevih tovarišev udaril po ustih.

"Počasi, prijatelj," je dejal de Garcia; "ne oskrunjavaj si rok s tem, da biješ take lopove kot je ta človek; če pa že misliš, da moraš udariti, vzemi palico. Slišaj ste, da priznava, da potuje pod lažnjivim imenom in da je Anglež, torej sovražnik naše dežele. K temu še pristavim, in to na svojo častno besedo, da je ogleduh in morilec, kolikor jaz vem. To variš, po nalogu zastopnika Njegovega Velikanstva smo tukaj sodniki; da pa ne boste mislili, ker me je ta angleški pes javno imenoval lažnjivca, da bi utegnil pristransko in upravičeno ravnati z njim, prepustam vso zadevo vam in jo polagam v vaše roke."

Poskusil sem še enkrat govoriti, toda Španec, ki me je bil udaril, divji lopov je bil, je potegnil meč in se zaklel, da me na mestu prebode, če si le upam odpreti usta. Zato se mi je zdelo najbolj pametno, da molčim.

Kaj lepo bi se podalo, če bi ta Anglež visel na drogici!" je rekel.

De Garcia, ki je bil začel malomarno živigati neko popevko, se je nasmehnil in se ozrl proti drogu — nato pa po meni; v obeh mu je gorelo silno sovraštvo, ki bi me najrajši na licu mesta uničilo.

"Boljšo misel imam," je dejal tretji častnik. "Če ga obesimo, se utegne kaj kmalu zgoditi, da bi poizvedovali po njem in mi bi morali dajati odgovor; v najboljšem slučaju bi stvar precej veljala. Mladic je čvrstega života, tako da bi kaj lahko vzdržal nekaj let v rudnikih. Prodajmo ga z ostalimi; jaz sam ga kupim za primerno ceno. Na svojem posestvu prav rabim take hruste."

Pri teh besedah sem videl, da se je de Garciju obraz vznevoljil, kar ni čuda, saj je tako silno želel, da bi se me za vedno iznebil. Vseeno se mu ni videlo primerno, da bi ugovarjal, in narahlo je zazeval in samo rekel:

"Vzemite ga, tovariši, zaradi mene, in to brezplačno. Samo svarim vas, da dobro pazite nanj, sicer se vam utegne prigoditi, da vam porine bodalo med rebra."

Častnik se je nasmehnil in rekel: "Ej, težko da bo naš prijatelj dobil ugodno priliko za to, kajti jaz se nikoli ne podam sto metrov globoko pod zemljo, kjer bo njegovo bivališče. Sedaj, Anglež, pa mislim, da bo še prostora zate spodaj v ladji"; tako reki je poklical mornarja in mu velel prinesiti železje, na katero je bil vkovan človek, katerega so bili pravkar vrgli v morje.

To se je zgodilo; preiskali so me, vzeli majhno vsoto denarja, ki sem jo imel pri sebi — bilo je vse, kar mi je ostalo od vsega onega, kar sem bil vzel seboj na pot — mi nataknil okrove okrog gležnjev in vratu ter me vlekli v spodnje ladjine prostore. Preden sem dospel tja, sem iz raznih znakov dognal, kakšen tovor je ladja vozila. Natovorjena je bila s sužnji ki so jih nalovili v Fernandini — tako nazivljejo Španci otok Kuba, — da jih prodajo na Hispanioli. Eden teh sužnjev sem bil sedaj tudi jaz.

Sam ne vem, kako bi popisal grozote v spodnjem delu ladje. Prostor je bil nizek, meril je komaj sedem čevljev v višino, in sužnji so ležali vkovani v železje v smrdljivi vodi, ki se polagoma nabira prav na dnu ladje. Ležali so takorekro na enem kupu in njihove verige so bile pritrjene v obrocih, ki so se nahajali v steni ladje. Vsega skupaj jih je utegnulo biti kakih dvesto glav, moških in žensk in otrok; ali boljše povedano, dve sto jih je bilo, ko je ladja približno pred enim tednom odrinila na pot.

(Dalje prih.)

Štiri najnovejše plošče

RAVNOKAR IZŠLE!

- 25144—Pojmo veseli zdravilko, Hišica pri cest' stoji, pojeje gdč. Udovič-Lovše.....75c
- 25145—Štajerska, Vesela Mička, komada na harmoniko75c
- 25146—Tirolska koračnica, Stari Peter, dva krasna komada75c
- 55216—Dunajska koračnica, Hunyodl, ogrska koračnica, 12palčna plošča.....\$1.25

DRUGE SLOVENSKE PLOŠČE

- 25062—Povšter tanc Ribenška polka, harmonika in kitare75c
- 25063—Ančka pojdi plesat, valček Tromplan za ples, harmonika in inštr.75c
- 25064—Ribenška, I. del Ribenška, II. del, moški kvartet75c
- 25065—Samo še enkrat, valček Ven pa not, polka, instrumentalni trio75c
- 25066—Kranjski spomini, valček Luna valček, orkester75c
- 25067—Fantje se zbirajo, moško petje, Na planine, petje, zbor "Jadran"75c
- 25068—Črne oči, valček Fantje se zbirajo, moški kvartet75c
- 25069—Stari šotiš Odpi mi dekle kamrico, trio s petjem75c
- 25070—Al' me boš kaj rada imela Carloti valček, orkester75c
- 25071—Regiment po cesti gre, s petjem Sebelka koračnica, harmonika75c
- 25072—Štajerska Moj prijatelj, polka, moški kvartet75c
- 25074—Sokolska koračnica Kje je moja, harmonika in kitare75c
- 25075—Slovenske pesmi V slovo, ženski duet in klavir75c
- 25076—En let' in pol Ljubca moje, ženski duet in klavir75c
- 25077—Dolenjska polka Štajerski Landler, godba75c
- 25078—Dunaj ostane Dunaj Neverna Ančka, harmonika in kitare75c
- 25079—Danici Domače pesmi, ženski duet in klavir75c
- 25080—Oberštajerš Slovenski poskočni šotiš, godba75c
- 25081—Nemški valček Černiška polka, godba75c
- 25082—Boj' moja, bod' moja Nebeška ženitev, Anton Shubel bariton75c
- 25083—Čez Savco v vas hodiš Sladki spomini, ženski duet in klavir75c
- 25084—Nočni čuvaj Pevec na note75c
- 25085—Cingel congel So ptičice zbrane, ženski duet in klavir75c
- 25086—Še kikelco prodala bom Gor čez jezero, Anton Shubel bariton75c
- 25087—Tiha luna, moški kvartet, petje Rojakom, moški kvartet, petje75c
- 25088—F—Takrat v starih časih, moški kvart., petje Pozdrav, moški kvartet75c
- 25089—F—Kje je moj mili dom, narodna, Moja ljubca je. . ., narodna, Ant. Šubelj75c
- 25090—F—Megla v jezeru, narodna, Zaspanček, narodna, Ant. Šubelj75c
- 25091—F—Oj pastirčki, božji ljubljenci, Vsi verni kristjani, božična, poje A. Šubelj75c
- 25092—F—Sveta noč, Sv. Jožef in Marija, božična, poje A. Šubelj75c
- 25093—F—Moja Francka, Potepuh, valček, harmonika75c
- 25094—F—Fantje po polj' gredo, Soča voda, pojeta M. Udovič in J. Laushe75c
- 25095—F—Sladke vijolice, valček, Double Eagle, koračnica, harmonike75c
- 25096—F—Treba ni moje ljubce plavšati, Ko ptičica ta mala, pojeta M. Udovič in J. Lavše75c
- 25097—F—Dekle to mi povej, Pastir, bariton, A. Šubelj75c
- 25098—F—Golobička, polka, Repač, banda, dve harmoniki75c
- 25099—F—Zvedel se mnekaj novega, Micka, ženski duet, Udovič in Lavše75c

Manj, kakor TRI plošče ne razpošiljamo.

Naročilom priložite potrebni znesek. Pri naročilih manj kakor 5 plošč, računamo od vsake plošče po 5c za poštnino. Ako naročite 5 ali več plošč, plažemo poštnino mi. — Pošiljamo tudi po C. O. D. (poštnem povzetju), za kar računamo za stroške 20c od pošiljave. — Naročila blagovolite poslati na ravnost na

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Ruska svoboda.

Mislim, da se lahko govori o neki — ruski svobodi. Svoboda in osvobodjenje je bila gonilna sila ruske revolucije. Ali so prišli do svobode, Zelo obširno bi se dalo o tem pisati.

Pravijo, da največja svoboda zahteva največje omejevanje. V nekem smislu to velja v vsem obsegu. Tudi o tem bi se dalo pisati.

Nočem izreči kake določene sodbe, ker odkrito priznam, da bi bilo to težavno, in bi se težko zadela resnica, brez resnice pa ni nič pomagano.

Ko je prišel ruski les v Ameriko, se je mnogo govorilo in pisalo o tem, da zaposlujejo Sovjeti delavce v gozdovih pod razmerami, ki so prav suženjske. Stroški proizvodnje so minimalni, in konkurenca na lesnem trgu je mogoča, ker morajo druge delavce plačati bolje. Težko je dognati, kako je. Dejstvo je, da Rusija sili s svojim lesom vso Evropo. V Jugoslaviji tožijo lesni trgovci o zastanku lesne industrije, laške ladje vozijo ruski les. Tožijo v Avstriji, ker Dunaj je baje preplavljen z ruskim lesom.

Enake pritožbe se slišijo tudi na žitnem trgu. Sovjeti izvažajo žito, doma pa imajo krušne karte.

Vse kaže, da Sovjeti skušajo dobiti potrebni kapital za svoj industrializacijski program, in pri tem pritiskajo na svoje lastne ljudi. Kako je to, kaj s svobodo pri takem pritisku?

Se več. Poroča se iz Moskve, da je komisar za delo izdal stroge odredbe, ki ovirajo menjavo dela od strani delavcev. Delavci mora ostati pri industriji, ne sme menjati dela, ne more iskati boljšega dela in boljšega zaslužka, ako noče priti na črno listo. Od delavcev se zahteva obljuba, da dela ne bodo menjali.

Kje ostaja pri takih razmerah individualna svoboda, sposobnost, zmoglost? Ali ni to neka oblika prave sužnosti?

Sicer se glasi, da se to zahteva le za dobo, da bo program pri industrializaciji izvršen. Ampak pet let je dolga doba, in žrtev od strani delavstva ogromna. In kaj potem po petih letih? Ali bo tedaj nastopila res prava svoboda, ali pa se bo nadaljevala le ta — ruska svoboda, ki je povsem zelo čudne veljave.

Komunizem bo težko, recimo naravnost, nikoli ne bo spravil vseh in vsega pod eno kapo. To pa je bistvo komunizma, ako in kjer je brez duha.

Kaj je? Kje je resnica?

Prosveta je objavila vrsto člankov pod naslovom: "Izvor vere" po Henriku Cunowu.

Spis se lahko označi kot parada vseh mogočih filozofskih naziranj in mnenj, kakršna so se pojavila v zadnjih dobah filozofskih razmotiranj. Ali more kdo priti do resnice, odkod in kako vera izvira? Citatelj, ki vidi pred seboj le besedilo, a ga kritično ne more presojati, kar bo pri večini našega delavstva, bo pač pobral to in ono, morda to, kar mu prija, do resnice pa nikoli ne bo prišel. Jasno je to razvidno že iz tega, ker celo kritično sposoben citatelj ne bo našel resnice iz množine raznih mnenj. Kar trdi prvi, to drugi zanika in pobija.

Ako gre za izvor vere, je zgodovina verske filozofije povsem nekaj različnega od zastavljenega smotra, namreč, da se najde ta izvor in pravi izvor, pri čemur pa hasne

le verskofilozofičnemu zgodovinarju, ako paradirojo pred njegovimi očmi razni izvori človeškega naziranja.

Vera je, in mora imeti neki izvor, človeška pojmovanja so le izvor človeških naziranj, a niso resnični izvor.

Težko je misliti, da bi bila Prosveta hotela delavcem podati zgodovino verske filozofije, ker spada to v področje kakega vseučiliškega profesorja.

Ampak neki namen je moral le biti pri objavi.

Ali bo šlo?

Na Nemškem očitno ni šlo, in zato se je skupina 138 nemških delavcev odločila za sovjetsko Rusijo, kjer upajo, da bo šlo. Sovjeti pa so tudi očitno zelo v skrbeh, da bi šlo — vero teh nemških izseljencev, in zahtevali za podlago sreče, da "nemški delavci zvržejo z ženami in otroci vred vero.

Vest se glasi:

"Kiel, Nemčija, 11. sept. — Skupina 138 izučenih nemških delavcev z ženami in otroci vred je včeraj odpotovala v Sovjetsko unijo z namenom, da se tamkaj nasele in pomagajo boljševikom zgraditi nov socialni red. Predno so se uvrstili na parnik v Kielu, so morali sovjetskemu konzulu dokazati, da so izstopili iz cerkve in se odpovedali vsaki veri."

Poznal sem v Beljaku muhastega železniškega uradnika, ki je pri vsaki "važni" zadevi vtiaknil palca v telovnik in rekel vrlo poudarno: "Aut—aut ali, ali."

Gee ... aut — aut. Ali je Bog, potem mora biti tudi vera nanj, in s to vero baje na Nemškem ni šlo. Ali pa ni Boga, potem tudi vere ni treba, in se niti ni treba kake veri odpovedati, in bi brez vere lahko šlo tudi v Nemčiji, če Sovjeti mislijo, da bo v Rusiji šlo brez vere.

Mizerni človeški črvički, ki bi radi ugasnili solnčno luč. "Garali smo v Ameriki," pravijo zdaj taki, ki so odšli "ampak imeli smo trikrat me-so." Ni šlo in so odšli. Zdej v starem kraju tudi ne gre, kar garanje je ostalo, meso je pa šlo.

Ne gre in ne gre in ne bo šlo in ne bo šlo, ne pojde niti Rusiji. Ker ni tega, kar stori da gre.

THEY NEVER INVITE HER

Do you know why she wasn't welcome? She, herself, didn't. Halitosis (bad breath), the social fault no one forgives, was the reason. Yet no one need have halitosis. Gargling with Listerine instantly destroys mouth odors and checks infection. Use it daily. Lambert Pharmaceutical Company, St. Louis, Mo.

LISTERINE ends halitosis

TISKARNA

AMERIKANSKI SLOVENEK

izvršuje vsa tiskarska dela točno in po najzmernejših cenah. Mnogi so se o tem prepričali in so naši stalni odjemalci.

Društva — Trgovci — Posamezniki

dobijo v naši tiskarni vedno solidno in točne postrežbo. Priporočamo, da predno oddate naročilo drugam, da pišete nam po cene. Izvršujemo prestave na angleško in obratno. Za nas ni nobeno naročilo preveliko, nobeno premalo.

Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.